

Zwembaden en de Gemeente Hollands Kroon

de slimste gemeente van Nederland; je mag er fouten maken.

(Zo staat het op der website!)

1. Introductie

Ik was 18 jaar toen ik in een openluchtwembad ging werken; van 1972 tot 1987 was ik bedrijfsleider van het overdekte zwembad De Kloet in Grootebroek, de eerste jaren daarnaast ook van het openluchtwembad in Hoogkarspel. Door een gemeentelijke herindeling werd de stichting die de baden beheerde gesplitst en viel het buitenbad voor mij af. Ik heb in deze jaren enige ervaring opgedaan met het exploiteren van een zwembad en omdat ikzelf doorgaans de machinekamer bediende vooral ook met waterzuivering. Tot 1980 was ik hiernaast zwemtrainer, waardoor ik tal van zwembaden in binnen- en buitenland heb mogen bezoeken. De combinatie maakte ook dat ik me speciaal ben gaan toelagen op de techniek van het zwemmen. In 1972 schreef ik het boekje *Zwemmen Morgen*, dat werd gepubliceerd in het toen bekende tijdschrift *Swimsport Publicity Service*. In 1999 publiceerde ik samen met Dick Schermer het *Handboek Zwemtechnieken*. Rond 1987 kon ik het werk in het zwembad om fysieke redenen niet meer aan en vanaf die tijd heb ik gewerkt als leraar Nederlands in het voortgezet onderwijs, vanaf 1991 bij de RSG Wiringherlant.

2. Het nut van een zwembad

Een (overdekt) zwembad mag niet worden vergeleken met een voetbalveld of gymnastiekzaal omdat de functies heel verschillend zijn. Sportveld en gymzaal dienen vrijwel uitsluitend de sport, overigens belangrijk genoeg om ze in stand te houden. Een zwembad heeft meerdere functies:

1. **De veiligheid:** ieder kind moet kunnen leren zwemmen, opdat het niet verdrinkt (om maar eens goed Nederlands te gebruiken!). Elk jaar verdrinken er in ons land nog steeds bijna 10 kinderen. Dat aantal zal veel groter worden als er minder kan worden gezwommen.
2. **Oefening:** wat heb je eraan om te leren zwemmen als je daarna niet meer kunt doen? *Zwemmen leren* mag belangrijk zijn, *blijven zwemmen* is nog veel belangrijker.
3. **Recreatie** niet te vergeten! We krijgen (nog) steeds meer vrije tijd, met name onze gemeente vergrijst. Actief recreëren is uitermate belangrijk en er zal ook steeds meer vraag naar komen.
4. **Gezondheid:** nergens kun je je zo gemakkelijk bewegen als in het water. Archimedes heeft dat al ontdekt. Gevolg is ook dat vooral volwassenen zich onbewust nergens zo inspannen als in het zwembad. 50% van de Nederlandse bevolking is te dik, nog eens 50% heeft rugklachten. Ga zwemmen! roep ik die mensen toe. Voor gezonde mensen is het belangrijk om gezond te blijven: een paar keer in de week een uurtje zwemmen helpt daartoe meer dan een griep prik.
5. Ook niet te vergeten de **sociale functie**: alle soorten mensen ontmoeten elkaar in het zwembad, waar iedereen een klein beetje gelijk is en vrienden. Nergens ontstaan zoveel nieuwe vriendschapsbanden dan in het zwembad. Nergens wordt zo weinig gepest als in een zwemvereniging. Ik heb in mijn leven duizenden kinderen gezien die droevig en chagrijnig het zwembad in kwamen en vrolijk naar huis gingen. Het moet de invloed van het water zijn.
6. Natuurlijk **sport**, en niet te onderschatten. Er zijn heel veel kinderen die om wat voor reden ook moeilijk aan andere sport kunnen doen. Ze zijn motorisch zwak, zijn te zwaar om goed te kunnen hardlopen of komen gemiddeld eens per week met een kapotte knie thuis: zwemmen kunnen ze wél. Bij "zwemsport" denken we vaak

alleen aan “hard zwemmen”, maar denk ook eens aan waterpolo, kunstzwemmen, én zwemmend redden.

Omdat een zwembad zo belangrijk is voor de samenleving, moet het niet te ver weg zijn. In elk geval geen 20 kilometer, zoals de wethouder wil. Ik kom daarop terug.

3. De vóórgeschiedenis

Laten we eerst eens kijken naar de **campagne** voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2014. Dat is nog maar anderhalf jaar geleden. Er was géén enkele politieke partij die het zwembad wilde sluiten. Sterker: verschillende partijen stelden expliciet dat de zwembaden open moesten blijven. Het is ook op basis van die beloften dat de kiezer zijn stembiljet heeft ingevuld. Veel van die kiezers zullen zich straks voor de gek gehouden voelen, om maar geen sterkere termen te gebruiken.

In het **coalitie akkoord 2014-2018** krijgt het motorcrossterrein een eigen hoofdstuk. Over zwembaden vinden we er helemaal niets. Wel lees ik onder de noemer “accommodatiebeleid en sport”:

“Doelstelling is dat in de kernen voldoende accommodaties zijn om de sociale samenhang te borgen. Sport speelt een belangrijke rol in onze samenleving en zorgt voor een goede sociale cohesie.”

Als sport in het algemeen dat doet, dan doet zwemmen het toch zeker! Het is niet mis wat hier staat! Elke goede lezer zal het vertalen in: Vier hoofdkernen met onder andere een eigen zwembad en een eigen bibliotheek, plus een aantal kleinere kernen met eigen sportvelden, gymnastiekzalen, enzovoort.

Het plan van de wethouder, c.q. het college is in strijd met de verkiezingsleuzen van alle partijen en ook met het coalitie akkoord van vorig jaar.

Schoolzwemmen

Nog niet zo lang geleden heeft het gemeentebestuur besloten het **schoolzwemmen** af te schaffen, een bezuinigingsmaatregel die meerdere gemeenten hebben getroffen. Er komt nu al steeds meer verweer tegen, dat wil zeggen in steeds meer plaatsen is er een roep om het schoolzwemmen opnieuw in te voeren. Maar hoe kan het zo ver zijn gekomen?

Pas nu hoorde ik van wethouder Meskers de reden: het schoolzwemmen was verworpen tot een **natte gymnastiekles** (a) en de schooldirecties klaagden dat het allemaal zo’n gedoe was en dat het zo veel tijd kostte.

Wat dat eerste punt betreft: schoolzwemmen is nooit anders dan natte gymnastiek geweest. Dat kinderen die de zwemkunst nog niet beheersten, daarin werden onderwezen, was alleen maar een gunstige bijkomstigheid. Natuurlijk is het de vraag wat de leerkracht dan doet in zo’n natte gymnastiekles. Ik heb ook gymnastiekonderwijzers gekend die leerlingen een les lang lieten rondjes lopen of elke les weer voetballen. Die natte gymnastiekles moet worden benut om de vaardigheden die de kinderen al beheersen te versterken (bijvoorbeeld technisch beter zwemmen) en daarnaast nieuwe vaardigheden aan te leren (zwemmend redden, snorkelen, nieuwe zwemslagen, enz.)

Dan het tweede punt. In de 60’er jaren van de vorige eeuw is het fenomeen ontstaan, hoewel er nog maar weinig zwembaden waren. Meestal moest er per bus worden gereisd en één schoolzwemles van een half uur kostte de klas dan gemiddeld anderhalf uur: twee keer een kwartier omkleden en twee keer een kwartier reizen. Dat is heel ruim gemeten. Ik herinner me leerkrachten die zelfs tijdens het omkleden en reizen nog iets met schoolse activiteiten te doen. Maar het belangrijkste: ik heb in de tijd dat ik in een zwembad werkte talrijke keren een onderwijzer of een ouder horen zeggen dat juist op de dag van het schoolzwemmen het kind veel beter functioneerde op school. Terugdenkend aan mijn eigen

jeugd: dat klopt voor 100%. Het zijn overigens ook niet de leerkrachten die hierover klagen, maar slechts (!) de directies.

Ouderparticipatie bij schoolzwemmen kan overigens voor de school nog een leuk voordeeltje met zich mee brengen: één of twee ouders gaan met de klas zwemmen en de onderwijzer kan zich even bezig houden met een paar zwakke leerlingen uit een andere groep.

Schoolzwemmen is voor de gemeente ook financieel neutraal: het geld gaat van het ene potje in het andere. Tenzij het zo is gegaan: de gemeente heeft gesteld dat de kosten van het schoolzwemmen voortaan zouden moeten worden gedragen door de scholen zelf. De overkoepelende directies zullen daarop naar redenen hebben gezocht om eronderuit te komen. Maar dat zal toch wel niet waar zijn.

4. De taak van een volksvertegenwoordiger

Iedereen zal hierop hetzelfde antwoord geven: hij vertegenwoordigt het volk en dient die beslissingen te nemen die voor het welzijn van de bevolking van belang zijn. Eenvoudig is dat niet, want hij moet rekening houden met de middelen die er zijn, vooral met de financiële middelen. Hij moet keuzes maken én hij moet de verleiding kunnen weerstaan.

De gemeente Amersfoort laat in de wijk Hogekwartier het bestaande sportcomplex, annex zwembad, slopen en in 2017 kunnen de mensen terecht in een schitterend nieuw complex. Het huidige Sportfondsenbad is verouderd, zo vindt het gemeentebestuur. Veel mensen die er zwemmen, denken er heel anders over en vinden het maar weggegooid geld, maar de burgemeester, wethouders en ambtenaren die dit voor elkaar gekregen hebben, kunnen straks weer vol trots de openingsplechtigheid bijwonen.

Kijkt u eens naar het programma *Kan-niet-waar-zijn* van Astrid Joosten!

In de 60'er jaren van de vorige eeuw werd er in tal van plaatsen een zwembad gebouwd. Vóór die tijd moest men het hebben van plassen en kanalen of, als men geluk had, van het IJsselmeer. Aanvankelijk waren het nog vooral openlucht zwembaden, vanaf begin jaren '70 kwamen er steeds meer overdekte baden bij. Het was de tijd waarin volksgezondheid, het welzijn van de bevolking centraal stond: iedereen moest kunnen (leren) zwemmen en gezond recreëren.

De laatste jaren is er op enkele plaatsen in het land een zwembad gesloten, zowel openlucht als overdekt. Belangrijke oorzaak daartoe was het te grote tekort, dat was ontstaan door het wegvallen van het schoolzwemmen. Daardoor wordt het aantal bezoekers drastisch verlaagd, vallen grote inkomsten weg en is het bedrag dat de overheid moet bijschieten sommige mensen te hoog.

Door fusie ontstond de gemeente Hollands Kroon met vier betrekkelijk kleine overdekte zwembaden, een verwarmd en een onverwarmd openlucht zwembad en een natuurbad in particulier beheer. De gemeente heeft behalve Lutje in Westerland geen stranden en nauwelijks andere openbare zwemplekken, maar met vier overdekte zwembaden voor 48.000 inwoners zijn we rijk bedeed.

De zwembadenkwestie staat niet op zichzelf. Om het welzijn van de bevolking te garanderen zijn er ook andere sportaccommodaties nodig, bibliotheken en een acceptabel winkelbestand. Ik wil me hier evenwel beperken tot de zwembaden.

De belangrijkste vraag is nu: moeten we voorloper zijn in de afbraak of moeten we faciliteiten voor de bewoners zo veel mogelijk in stand houden? Het zinnetje: "In Hollands Kroon moet je wonen, dáár heb je wat!" kun je op twee manieren uitspreken, met of zonder sarcasme. In het eerste geval zullen jongeren blijven wegtrekken en ouderen steeds vroeger omzien naar een woninkje in de stad. In het andere geval worden jonge gezinnen misschien wel verleid om in onze plattelandsgemeente te komen wonen, immers: je woont er rustig, de kinderen groeien er gezond op en je hebt er toch ook nog alle voorzieningen.

5. De situatie van de zwembaden in onze gemeente

Hollands Kroon is een fusiegemeente van vier gemeenten die elk over een eigen klein overdekt zwembad beschikten, die alle vier rond 1975 zijn gebouwd, de tijd dat er overal in het land overdekte baden verschenen, meestal, en ook hier, na een actie onder de bevolking. Alle vier de baden zijn eigendom van de gemeente.

Behalve de overdekte zwembaden heeft de gemeente ook nog het verwarmde openluchtzwembad De Rijd in Nieuwe-Niedorp (kosten per jaar tussen de € 25.000 en € 30.000) en het onverwarmde openluchtzwembad in Wieringerwaard (kosten ca. € 15.000 per jaar).

Zwembad De Venne is op een korte periode na altijd beheerd door de gemeente Wieringen, nu Hollands Kroon. Groot onderhoud valt te verwachten in 2026. Zwembad De Terp in Wieringerwerf is geruime tijd beheerd door externe instanties, zoals Drijver & Partners; dit beheer heeft veel geld gekost en geen enkel voordeel opgeleverd. In 2018 dient er groot onderhoud te worden verricht. Zwembad De Wirg is opgezet door een stichting, maar na enkele jaren overgegaan naar de gemeente Winkel-Niedorp, die het al snel liet beheren door de firma Optisport: het heeft enorm veel geld gekost en geen enkel voordeel opgeleverd. In 2022 zou er groot onderhoud moeten plaatsvinden. Zwembad De(n) Kriek in Breezand is vanaf het begin tot heden beheerd door een stichting, in combinatie met een zwemvereniging. Er wordt gewerkt met 3 personeelsleden en 60 vrijwilligers. Dit zou een groot financieel voordeel moeten opleveren, maar de cijfers laten zien dat dit niet het geval is. Al in 2016 of 2017 zou er behoorlijk groot onderhoud aan het gebouw moeten plaatsvinden, hoewel in het rapport van het college het jaar 2022 wordt genoemd.

Nadelig saldo

Tabellen dienen om een tekst begrijpelijker te maken. Ik heb daarom de tabel van bladzijde 14 uit het rapport eens herschreven:

		Den Kriek	De Terp	De Venne	De Wirg
Opbrengsten	2013	98.701	154.787	147.166	349.604
	2014	101.825	159.723	140.328	241.253
	Begr. 2015	101.400	208.669	182.581	238.696
Kosten	2013	282.553	500.940	288.477	517.549
	2014	236.346	329.155	298.952	340.243
	Begr. 2015	279.931	463.277	347.261	370.420
Resultaat	2013	-183.852	-346.153	-141.311	-167.945
	2014	-134.521	-169.432	-158.624	-98.990
	Begr. 2015	-178.531	-254.608	-164.680	-131.724
Subsidie	2013	159.405			
	2014	171.086			
	Begr. 2015	174.795			

Wat mij meteen opviel was:

1. Wat wordt er verstaan onder “subsidie”?
2. Waardoor ontstaan de enorme verschillen tussen de kosten 2013 en kosten 2014?
3. Tel ik de cijfers op, dan kom ik op een totaal nadelig resultaat in 2013 van

€ 839.261. Vandaar dat het totaal begrote tekort voor 2015 werd gesteld op € 729.543, maar over 2014 blijkt het tekort “slechts” € 561.567 te zijn geweest. Deze cijfers werden niet genoemd tijdens de voorlichtingsbijeenkomsten in Hippolytushoef, Nieuwe-Niedorp en Wieringerwerf. Dáár werd gesproken over een tekort van € 800.000 per jaar. Er blijkt nog heel wat rek te zitten in inkomsten en uitgaven van de zwembaden. Als ik beleidsmaker was, zou ik er maar eens naar streven om dat totale nadelig saldo terug te brengen naar € 400.000.

In plaats daarvan heb ik sterk de indruk dat de onkosten hier en daar kunstmatig zijn opgevoerd. In De Venne en De Terp werd een zout-elektrolyse-installatie aangeschaft voor € 50.000 per stuk, overigens een goede zaak, maar wie doet er nu in 2014 zo'n uitgave voor een bad dat in 2016 wordt gesloopt? In De Venne is een bedrijfsleider boven de reeds aanwezige bedrijfsleider aangesteld voor 0,5 Fte. Ik heb niet de indruk dat deze laatste maatregel iets toevoegt aan het beheer.

En ook nog: hoeveel geld heeft het gekost om deze rapporten te schrijven? Ik heb horen zeggen (sic!) dat vier ambtenaren een jaar lang aan de kwestie hebben gewerkt. Dat komt aardig overeen met een ander gegeven: 3,8 Fte zou het afgelopen jaar buiten de zwembaden voor de zwembaden zijn gebruikt.

Groot onderhoud

Ik kom hier meteen al op een punt van kritiek op de rapportage van het college. Ik lees op bladzijde 16 van de nota "Accommodatiebeleid; Zwembaden in Hollands Kroon", onder punt 3.2, "onderhoud":

De verwachting is dat het updaten van de zwembaden de komende 15 jaar zo'n € 5,85 miljoen gaat kosten (...)

Het lijkt me toch toe dat "updaten" iets anders is dan "onderhoud".

Dan de bedragen en jaren die voor dat "updaten" worden genoemd:

- De Terp € 1.579.580, met zwaartepunten in 2018, 2021 en 2023
Hoe kun je nu in een tijdsbestek van vijf jaar een zwembad drie keer "updaten"?
- Den Kriek € 1.495.744, met het zwaartepunt in 2022.

Ik heb de indruk dat als er één zwembad aan updaten toe is, dat het dan wel Den Kriek is.¹

- De Wirg € 1.489.864, met zwaartepunten in 2022 en 2028.
- De Venne € 1.280.193, vanaf 2026.

Bekend is dat er voor De Venne "groot onderhoud" wordt verwacht na 2026, dat wil zeggen: tot 2026 lijkt het zwembad groot-onderhoudsvrij te zijn.

Laten we eens bij de eerste beginnen: zwembad De Terp zou al in 2018 aan "updaten" toe zijn. Wat kunnen we daar dan onder verstaan? Volgens insiders is de bouwtechnische situatie van het gebouw goed en zijn de technische installaties nog lang niet aan vernieuwing toe. Wat kun je al niet doen met anderhalf miljoen euro? Ik zou wel eens willen weten wie dergelijke onzin heeft bedacht en waarom. De onnozele burger – en beschouw me maar als zodanig – krijgt hier toch sterk de indruk dat het verhaal is geschreven naar de conclusie toe.

Op dezelfde bladzijde staat nog een tabel, maar als die ergens toe zou dienen, was die wel leesbaar afgedrukt.

Openluchtbaden en overdekte sportaccommodaties

Volgens de plannen krijgen de sporthallen elk nog slechts € 15.000 per jaar. Gevolg: gebruikers moeten veel meer betalen. Voor scholen en verenigingen worden de sportzalen te duur. Geen sport meer in sportdorp Hippolytushoef en de andere kernen van Hollands Kroon. Hoeveel krijgen ze nu? Hoe intensief worden ze gebruikt?

Zwembad De Rijd staat niet ter discussie. Het kost de gemeente nu tussen de € 25.000 en € 30.000 per jaar, inclusief onderhoudskosten. Het heeft ca. 25.000 bezoekers per jaar, dat wil zeggen dat de gemeente er € 1,00 per bezoeker bij legt. Ter vergelijking: De Venne kost € 4,80 per zwemmer. Dat is wel een beetje veel, maar het geeft wel aan dat De Rijd terecht met rust gelaten wordt. Hetzelfde geldt voor het onverwarmde openluchtzwembad in Wieringerwaard en het natuurbad in Winkel.

¹ Het is me overigens een raadsel waarom die vierde-naamvals-n achter het lidwoord staat.

6. De plannen in Hollands Kroon

De eerste maatregel die de wethouder voorstelt is: **Zwembad De Venne dicht per 1 juli 2016**. Ik vraag daarom:

- Waarom De Venne? Ik heb de voorlichtingsavonden bezocht in Hippolytushoef, Nieuwe-Niedorp en Wieringerwerf en geconstateerd dat het zwembad op Wieringen bij de bevolking aanzienlijk meer leeft dan in de andere plaatsen.
- Dit is **niet** het zwembad waar van de vier het meeste geld bij moet, zoals de wethouder in Niedorp en Wieringerwerf verkondigde. Het is niet netjes om het volk bewust voor te liegen en ik schat deze wethouder daartoe niet in staat; hij moet zich dus hebben vergist of is verkeerd voorgelicht.
- En dan werken de zonnecollectoren nog steeds niet optimaal. Een minimale investering zal het kosten om veel energiekosten te besparen.
- Het zwembad dat ook het beste onderhouden blijkt te zijn en
- waar vorig jaar nota bene nog € 50.000 is uitgegeven voor een zout-elektrolyse installatie.

Ik heb een berekening gemaakt naar de bezoekersdichtheid. Dat wil zeggen hoe vaak een inwoner uit het verzorgingsgebied per jaar gaat zwemmen. Voor De Venne kwam ik vóór de afschaffing van het schoolzwemmen op 7,44. Voor Den Kriek bijvoorbeeld op 4,82. Zo heb ik ook het zogenaamde “enthousiasme cijfer” berekend. De Venne kwam op 2,03, Den Kriek op 1,32. (Zie onder.)

Het tweede punt van het college: **over vijf jaar alle bestaande zwembaden dicht** en daarvoor in de plaats **een super klein instructiebad in Wieringerwerf**. Dat lijkt 20 bij 8 of 9 meter groot te worden, maar hoe diep? Nauwelijks groot genoeg voor zwemlessen, laat staan voor die andere doelgroepen. Men noemt dit een “doelgroepenbad”, maar de meeste “doelgroepen” zullen er niet terecht kunnen. Bovendien zal de toestroom van leerlingen uit de omringende dorpen, Wieringen en Winkel met name, zo groot zijn dat er lange wachtlijsten ontstaan.

Als klap de vuurpijl wil men dit instructiebad laten beheren door een externe instantie als Sportfondsenbaden of Optisport, terwijl er de afgelopen jaren al zó veel geld over de balk is gegooid in de richting van dit soort bedrijven. Leren we dan helemaal niets meer van onze fouten?

Er is nog een derde niet onbelangrijk aspect in de voorstellen: als Zwemvereniging Oude Veer de exploitatie rond kan krijgen op € 62.000 per jaar, wordt er in Anna Paulowna een **“wedstrijdbad”** gebouwd, kosten vijf miljoen euro. De praktijk zal uitwijzen dat dit laatste bedrag te laag is, maar kan een zwemvereniging ooit de exploitatie rond krijgen? Ter vergelijking het bedrag dat er in 2013 nog voor Den Kriek bij moest was drie keer zo hoog bij.

Tijdens het openbaar fractieberaad van de VVD kon men dan ook van deze vereniging vernemen dat er iets onhaalbaars was gesteld, maar dat men de € 62.000 als openingsbod zag. Ik wist niet wat ik hoorde. Stel dus dat z.v. De Terp – helaas ter ziele gegaan omdat de zwembadhuur te hoog werd – een dergelijk zwembad zegt te kunnen exploiteren voor € 80.000, z.v. Normerven wil het doen voor € 78.000 en Oude Veer biedt € 82.000, komt het nieuwe zwembad dan in Hippolytushoef?

Er zijn nogal wat vragen rondom dit grote project. Waarom overlegt de wethouder al twee jaar met z.v. Oude Veer en negeert hij de andere verenigingen? Er zijn zelfs gezamenlijk al zwembaden elders in het land bekeken ter oriëntatie! Waarom gaat de voorkeur uit naar Anna Paulowna, dat echt niet zo heel ver van Den Helder en Schagen ligt? (De wethouder vindt dat mensen uit Winkel ok we in Schagen naar zwemles kunnen!) En wat gebeurt er als de vereniging het twee jaar lukt, maar er dan de brui aan geeft? Wordt ons prachtige wedstrijdzwembad dan achterop een vrachtwagen geladen en getransporteerd naar de volgende hoogstbiedende? Maar ook: waarom in Anna Paulowna?

Hoe groot wordt het bad precies? Waarschijnlijk 25x15, maar met ruimte voor een tribune? Moet er waterpolo hoofdklasse kunnen worden gespeeld? Dan zal er ook vast moeten kunnen worden gedoken, dus met duikplanken en vier meter diep? Komt er echt géén zwembad als Oude Veer de exploitatie niet rond kan krijgen? De wethouder vindt dat een vereniging moet kunnen zwemmen, maar geldt dat voor álle verenigingen? Deze geschiedenis riekt enigszins naar nepotisme, een fenomeen waar politici in Suriname nog wel eens van worden beschuldigd.

In de **toekomst** moet dus iedereen die in de gemeente Hollands Kroon

- op een zwemclub wil, naar Anna Paulowna fietsen of verhuizen,
- die zijn kind wil leren zwemmen, naar Wieringerwerf fietsen of verhuizen en
- die recreatief of voor zijn gezondheid wil zwemmen, naar Ja, waar moeten zij naartoe?

De goede lezer

Enkele voorbeelden van wat ik las in het rapport van het college, onder 2.3 Zwembaden:

- Bij **“opening”**: *De focus ligt op (veilig) bewegen in en om water.* Waarom dat “veilig” tussen haakjes? En waarom alleen op “veilig” en niet op “gezond”? Om nog maar niet te spreken van “sportief”?
- Onder **“Ambitie”**: *Het is onze ambitie om voldoende aanbod van zwemwater voor ABC-zwemmen (...).* Bedoeld zal worden: voor opleiding van diploma A, B en C. Meer dus niet? Hoe diep wordt dat nieuwe bad dan?
- *(...) en kleinschalige recreatieve activiteiten voor ouderen te hebben.* Kleinschalig wil zeggen: hoeveel personen per keer? Echt alléén voor ouderen en dus niks voor jongeren en niks voor het gezin? Iedereen tussen de 8 en 60 jaar moet dus naar Schagen, Hoorn of Den Helder om te kunnen zwemmen?
- Onder **“Kader vanaf 2016”**: *Een redelijke afstand van 20 kilometer.* Ik vind dit een zeer ónredelijke afstand. Bovendien geldt dit alleen voor zwemles voor A, B en C en voor kleinschalige recreatieve activiteiten?
- *Uitgaande van normeringen en afgezet tegen 48.000 inwoners is één zwembad genoeg.* In ons land is er op elke 30.000 inwoners een overdekt zwembad. In verstedelijkte gebieden ligt het aantal inwoners per zwembad aanzienlijk hoger dan in plattelandsgebieden.
- *We willen een doelgroepenbad voor maximaal 30.000 bezoekers per jaar.* In dat bad moeten alle zwemmers die nu in een van de andere baden zwemmen, terecht kunnen. Dat zijn er 185.000. Tellen we Anna Paulowna niet mee, dan zijn het er nog 125.000. Conclusie: u kunt niet meer zwemmen.
- Onder **“uitwerking”**: *We sluiten in 2016 De Venne.* Waarom De Venne wel en de andere niet?
- *We geven de realisatie van een wedstrijdbad voor Oude Veer ook een kans.* Wat zijn de financiële kaders expliciet? Waarom niet een wedstrijdbad voor Normerven, dat vrijwel evenveel wedstrijdzwemmers heeft onder de leden? Alléén een wedstrijdbad is pure onzin: het zou voor driekwart van de tijd leeg staan en kan door een vereniging nooit worden opgebracht.
- Onder **“beslispunten”**: *Punt 2: het doelgroepenbad mag € 2.904.000 kosten.* Waar komt dat bedrag vandaan?
- *En jaarlijks maximaal € 42.000.* Dit lijkt me niet erg reëel. Wat zullen de openingstijden van dit bad zijn en hoe duur gaat een zwemles worden?
- *Een marktconsultatie doen om een partij te zoeken die het doelgroepenbad wil beheren en exploiteren.* Hebben we nog niet genoeg ervaring opgedaan met, leergeld betaald aan Optisport en Drijver & Partners?
- *Punt 4: een wedstrijdbad mag € 5.445.000 kosten.* Een leuk bedrag, maar ook hier de vraag: waar komt dat gegeven vandaan?

- *Jaarlijks voor exploitatie: € 62.000.* Hoepelkrommer (...) heb ik het nog nooit meegemaakt. Het instructiebad voor Wieringen, Wieringermeer, Winkel en Niedorp mag per jaar € 42.000 kosten, een wedstrijdbad voor Anna Paulowna en Breezand € 62.000?
- *Punt 7: incidenteel € 1.252.026 voor afbraak van De Venne.* Er zal rekening zijn gehouden met verontreinigde grond, maar van dat bedrag kan het bad nog 10 jaar open blijven. Daarna kan het altijd nog worden verkocht aan de Aldi.

7. De argumenten

Argument 1: dalende bezoekersaantallen

Het eerste argument en ook het begin van de discussie, gepubliceerd in de Schager Courant van 2 oktober 2015, is het dalende aantal bezoekers in de vier baden tussen 2012 en 2014. De cijfers deugen evenwel niet, want er is geen rekening mee gehouden dat in deze periode het schoolzwemmen is afgeschaft. Bovendien waren deze cijfers al ruim voor de verkiezingen vorig jaar bekend (zie onder). En als de bezoekerscijfers dalen, wát is er dan aan gedaan om die weer op te vijzelen? Met vier zwembaden onder één leiding moet het toch mogelijk zijn om een aantal prachtige zwemacties per jaar te organiseren. Ik heb daarvan niet anders bespeurd dan de zwemvierdaagse, maar het aantal deelnemers hieraan was tot nu toe niet erg hoog. Daar was veel meer uit te halen.

In vind het een kwalijke zaak dat dit bij de voorlichting naar de pers niet is vermeld. De onwetende burger zal zijn geschrokken van de cijfers in de krant en nog de afgelopen week heb ik enkele mensen (zonder kinderen) horen zeggen: “Tja, het kost allemaal zo veel, en de belangstelling voor het zwemmen neemt toch af?”

Even wat cijfertjes.

Zwembad	2010	2012	2014	terugloop	Per jaar
Venne	57.847		32.763	43,36 %	10,84 %
Krieck	70.570		60.517	14,25 %	3,56 %
Terp	67.191		40.460	39,78 %	9,95 %
Wirg		65.000	51.782	20,34 %	10,17 %

De terugloop is in drie zwembaden rond de 10% per jaar, maar in Den Krieck is dat slechts 3,56 %. Hoe is dat te verklaren? En waarom heeft de gemeente geen cijfers van De Wirg over 2012? Eén telefoontje met Jan Stuyt bleek voldoende te zijn. Hij zou het zo kunnen opzoeken, maar uit het hoofd schatte hij het aantal bezoekers in 2012 even hoog als in 2014. Het is ook niet duidelijk wat precies de afschaffing van het schoolzwemmen heeft veroorzaakt.

Er is nog wel iets vreemds met de cijfers. Op de website van De Venne, d.w.z. de site van de gemeente, kan men lezen dat het zwembad wekelijks wordt bezocht door 1.200 tot 1.500 bezoekers. Het zwembad is 49 weken open (waarom geen 52?) en 49×1.200 is 58.800, aanzienlijk meer dan 32.763.

Kijken we naar de **zwemdichtheid**, dat is hoe vaak een inwoner per jaar zwemt, dan blijken de vier zwembaden elkaar weinig te ontlopen.

Bezoekdichtheid

Rond 1970 schreef ik eens een studie, waarin ik rekende met drie soorten verzorgingsgebieden. Mijn ideaal was in die tijd:

- Voor het primaire verzorgingsgebied een openluchtzwembad = “loopafstand” of

“minder dan 30 loopminuten”, dat zou zijn resp. Winkel, Breezand, Hippolytushoef, Wieringerwerf.

- Voor het secundaire verzorgingsgebied een overdekt zwembad = “fietsafstand” of “minder dan 30 fietsminuten”, resp. de vroegere gemeenten Anna Paulowna, Winkel-Niedorp, Wieringen en Wieringermeer.
- Voor het tertiaire verzorgingsgebied een groot recreatiezwembad = minder dan 30 autominuten, afhankelijk van de aard van het zwembad. Voor onze gemeente is dat niet van toepassing.

In de tabel staat de bezoekdichtheid voor het primaire en het secundaire verzorgingsgebied uitgedrukt. Bezoekdichtheid = aantal bezoekers op jaarbasis : inwoners primair + secundair.

Landelijk zou D2 voor alle overdekte zwembaden, dus inclusief tropische zwemparadijzen, nu ongeveer 2,5 zijn. Helemaal goed kunnen de vier zwembaden niet worden vergeleken. Zo zijn er in De Terp regelmatig zwemwedstrijden en diploma-zwemmen voor andere particuliere zwemscholen buiten de regio, is het bad groter en trekt het ook mensen uit de regio Medemblik.

Zwembad	Bezoekers 2012	Bezoekers 2014	Inwoners primair	Inwoners Primair + secundair	Bezoek Dichtheid 2012 D1	bezoek Dichtheid 2014 D2
Wirg	65.000	51.782	4.225	12.978	5,01	3,99
Kriek	70.570	60.517	3.290	14.645	4,82	4,13
Venne	57.847	32.763	4.890	7.775	7,44	4,21
Terp	67.191	40.460	3.285	8.350	8,05	4,85
Holl.Kroon	260.608	185.522	47.546	nvt	5,48	3,90

Uit een rapport uit 2008 blijkt dat er in 2003 in Nederland 340 overdekte zwembaden en 150 combibaden waren. Samen 490. Uitgaande van 16,45 miljoen inwoners is dat 1 zwembad voor 33.500 inwoners. Onze wethouder wil 48.000 inwoners voor één klein zwembad en houdt geen rekening met de geografische uitgestrektheid van onze gemeente.

Enthousiasme-onderzoek

Men ging in dit rapport uit van (potentiële?) 15.169.000 zwemmers. In de toen afgelopen 12 maanden had

- 31,7 % gezwommen; 11,2 % had meer dan 12 weken per jaar gezwommen (= 12 keer per jaar?).
- 4,0 % had meer dan 40 weken per jaar gezwommen (laten we zeggen 50 keer per jaar).
- Van 1996 tot en met 2006 waren er elk jaar gemiddeld 92 mensen in ons land verdronken. 18% daarvan was onder de 9 jaar.

Voor onze vier zwembaden zouden we ook een enthousiasme onderzoek kunnen houden: hoeveel bezoekers zouden er moeten zijn op basis van de berekening:

- 4 % zwemt 50 keer per jaar en
- 11 % zwemt 15 keer per jaar.

Zwembad	Inwoners Primair + secundair	Bezoekers 2014	4% 50xp.j. A	11% 15xp.j. B	A+B	Enthousiasme factor
Wirg	12.978	51.782	25.956	21.414	47.370	1,09
Kriek	14.645	60.517	29.290	24.164	53.454	1,13
Venne	7.775	32.763	15.550	12.829	28.379	1,15
Terp	8.350	40.460	16.700	13.778	30.478	1,33

Dat is dus zonder het schoolzwemmen, daarom kijken we ook nog even naar de situatie in 2012:

Zwembad	Inwoners Primair + secundair	Bezoekers 2012	A+B	Enthousiasme factor
Wirg	12.978	65.000	47.370	1,37
Krieck	14.645	70.570	53.454	1,32
Venne	7.775	57.847	28.379	2,03
Terp	8.350	67.191	30.478	2,20

Ook nu moeten we eraan denken dat de cijfers voor De Terp niet goed vergeleken kunnen worden.

Dit lijkt allemaal misschien aardig wetenschappelijk, maar als we er echt waarde aan hechten, zullen dergelijke berekeningen grondiger moeten worden gemaakt. Vooral om de verschillen te kunnen verklaren moeten we precies weten hoeveel er van elke doelgroep hebben gezwommen in de verschillende baden.

Zwembaddichtheid

Belangrijk is hoe ver men moet reizen om bij een zwembad te komen. Ik heb daarom eens gekeken naar de zwembaddichtheid in ons land.

	opp. totaal	opp. land	Zwb	km ² per Zb
Nederland	41.543 km ²	34.065,3 km ²	490	69,5
Hollands Kroon	662,2 km ²	358,1 km ²	4	89,5

De totale oppervlakte van ons land is 41.543 km², daarvan is 18% water. Van de ruim 662 km² die Hollands Kroon telt, is slechts 358,1 km² land. Ik ben uiteraard uitgegaan van de landoppervlakte. In het hele land zijn 409 overdekte zwembaden, dat is één zwembad op 69,5 m². In onze gemeente zou één zwembad 20 km² méér moeten bedienen dan het landelijk gemiddelde. Ter vergelijking nog even: de gemeente Bronckhorst heeft slechts 1 overdekt zwembad, maar 4 openluchtbaden. Er zijn 36.638 inwoners en de gemeente heeft een oppervlakte van 283,56 km². Het zou niet reëel zijn om deze gemeente met de onze gelijk te stellen.

Argument 2: de zwembaden zijn te duur

Het tweede argument wordt gevormd door de te hoge kosten. Ik schreef hierboven al dat ik de indruk heb dat die kosten kunstmatig zijn opgevoerd. Bovendien ben ik van mening dat er heel goed iets kan worden gedaan met zowel inkomsten als uitgaven. Aan de ene kant wordt er veel te weinig gedaan om de mensen aan het zwemmen te krijgen, aan de andere kant hoef ik alleen maar de bijzonder hoge “overheadkosten” te noemen, de kosten die buiten het zwembad voor het bad worden gemaakt. Dan zijn daar ook nog voor De Venne de **zonnectollectoren**, die nog steeds niet optimaal werken. Hier valt met een kleine investering waarschijnlijk veel meer uit te halen, maar dan moet er wel deskundige hulp bij komen. Het technisch onderhoud wordt nu gedaan door de fa. Jacob Smit, maar ik weet niet of daar wel voldoende kennis aanwezig is: als het niet goed gaat wordt toch weer Rutgers erbij gehaald. Of dit goedkoper is, vraag ik me af. Waar vind ik overigens een vergelijkend overzicht van de energiekosten van de verschillende baden?

Het is niet een kwestie of de zwembaden te duur zijn, maar wáár we het geld aan willen uitgeven. Is dat aan mooie in het oog vallende zaken, of is dat voor het welzijn van de bevolking.

Zelfs ik ben overigens van mening dat er de afgelopen jaren te veel geld is uitgegeven voor de zwembaden. Gelukkig heeft de wethouder het dure contract met Optisport verbroken, maar al met al heeft ons dit een paar miljoen gekost.

Argument 3: de gemeente heeft geldgebrek

De gemeente moet bezuinigen want door de nieuwe wetgeving heerst er geldgebrek. Zo worden er kleine en grote projecten opgevoerd om er iets aan te doen:

- Een zinloos en onzinnig onderzoek om te zien of er bomen moeten worden gekapt langs de A7, zodat Den Oever beter is te zien.
- Elke kern een splinternieuwe brede school, hoewel onderwijskundigen al jaren zeggen dat die niet leiden tot beter onderwijs.
- Prachtige welkomst- en vaarwelborden langs de A7 en op andere plaatsen in de gemeente.
- En ... het gemeentehuis wordt verbouwd voor ruim 7 miljoen euro, exclusief te verwachten meerkosten. Tijdens de voorlichtingsavond in Hippolytushoef zei de wethouder dat door nu te investeren jaarlijks € 65.000 kon worden uitgespaard. Dan duurt het nog ruim 92 jaar voordat de investering is terugverdiend.

Het zal best waar zijn dat de gemeente geldgebrek heeft, maar kom dan eens met vergelijkende cijfers:

- Hoeveel geld hebben de vier oude gemeente, ieder voor zich, ingebracht in Hollands Kroon?
- Welke uitgaven van nu waren er vijf jaar geleden nog niet?
- Hoeveel geld kost ons de nieuwe zorgwetgeving?
- Hoeveel kost het gemeentelijk apparaat per inwoner per jaar en hoe was dat bij de vier oude gemeenten? Ik geloof best dat de fusie op dit punt voordeel heeft gebracht, maar laat dat eens zien.
- Hoeveel kosten de zwembaden en de overige sportaccommodaties per inwoner per jaar?
- Hoeveel Fte wordt er buiten de zwembaden aan de zwembaden besteed? Dus ambtenaren op het gemeentehuis + buitendienst.
- Hoeveel geld besteedt de gemeente per inwoner per jaar aan volksgezondheid, dat wil zeggen aan het **voorkomen van volksongezondheid**?

Argument 4: de te verwachten nieuwe wetgeving

Dit vierde argument werd helaas niet genoemd tijdens de voorlichtingsavond in Hippolytushoef, wel op de twee andere avonden. De wetgeving zou zodanig scherper worden dat in 2020 alle vier de baden wel zouden moeten sluiten. “Vooruitzien is regeren”, niet te verwarren met “Verantwoordelijkheden afschuiven is regeren”.

Ik heb de rapporten daarover gelezen en gesproken met drie deskundigen van buiten de gemeente. Er ligt een rapport over aanpassing van de parameters. Een beslissing hierover is al drie keer uitgesteld. Of die nieuwe parameters er komen is maar zeer de vraag, want er is nog steeds bij lange na geen draagvlak voor. En als ze er komen? Dan zal met name De Venne weinig moeite hebben om eraan te voldoen! Mede dankzij die zout-elektrolyse !!!

Ik heb me over deze kwestie laten informeren door een drietal deskundigen van buiten de gemeente: de heer Martin Paree, bedrijfsleider van zwembad De Kloet in Grootebroek en deskundige op het gebied van waterzuivering; de heer Ruud Dijkstra van het bedrijf Omegan in Wognum, dat de waterkeuring voor onze zwembaden (en vele andere) verzorgt; de heer Florus Godtfriedt, oprichter en voormalig eigenaar van Omegan, die zich (uiteraard) nog steeds verdiept in deze materie.

De huidige wetgeving is min of meer gebaseerd op wat we rond 1964 wisten. Het is dus goed dat die wordt aangepast. Die aanpassingen zijn echter al een paar keer uitgesteld omdat de materie niet zo eenvoudig is. Er ligt nu een rapport van een werkgroep met een aantal voorstellen. Als dit rapport ongewijzigd wordt aangenomen betekent het dat een aantal parameters wordt verscherpt en dat andere nieuwe worden toegevoegd. ‘

Aanvankelijk wilde men de nieuwe regels al per 1-1-2015 invoeren, maar dat bleek niet haalbaar. Ook 1-1-2016 lukte niet, daarom is nu als streefdatum 1-1-2018 gekozen. De nieuwe eisen waaraan zwemwater en lucht in de accommodatie aan moeten voldoen zijn echter zo veelomvattend dat het nog maar de vraag is of deze

datum haalbaar is. Vooralsnog is het draagvlak daarvoor ontoereikend.

Wat gebeurt er als de nieuwe regels onveranderd worden ingevoerd? In het algemeen kan worden gesteld dat de regels weliswaar worden verscherpt, maar dat de hantering ervan veel soepeler zal zijn. Alleen bij calamiteiten is men de klos en kan de beheerder van het zwembad zelfs een gevangenisstraf te wachten staan. Ook dit is een punt dat de invoering wel eens zou kunnen vertragen.

De belangrijkste wijzigingen in de parameters zijn voor het water:

- **Vrij chloor** was tussen 0,5 en 1,5 mg/liter – was alleen vrijer voor baden kleiner dan 20 m² – wordt voor alle baden hetzelfde – verandert dus niets.
- **Gebonden chloor** nu niet boven de 1,0 – wordt niet groter dan 0,5 → heeft wel gevolgen, zie onder.
- **KMnO₄** verandert – heeft vrijwel geen gevolgen.
- **Troebelheid** (Bhvbz) – werd voorheen alleen gemeten als het nodig was, toekomst eens per maand. Misschien moet beter worden gelet op de dosering van vlokingsmiddel; het zal geen problemen geven.
- **pH** nu tussen 6,8 en 7,8 – wordt tussen 7,0 en 7,6 – heeft enige gevolgen. Denk ik aan mijn eigen ervaring, toen alles nog met de hand moest worden geregeld, dan zou het geen gevolgen hebben gehad, laat staan dat dit nu het geval is.

En voor de lucht:

- **Trichloramines** – was geen eis voor – wordt niet meer dan 0,5 mg/m³ lucht – kan ik niet beoordelen. Mogelijk moet er sterkere luchtcirculatie komen.
- **Chloraat, bromaat en trihalomethanen** – waren geen normen voor – komt wel, maar zal geen invloed hebben. (desinfectie bijproducten, is meer van toepassing op grote, druk bezochte baden). Trihalomethanen = vluchtige AOX = chloor- en koolstofverbindingen in de lucht. Te hoog gehalte zorgt voor huidirritaties, klachten van de luchtwegen, vermoeidheid personeel. De normen verschillen per land. In Duitsland veel strenger dan bij ons, in Engeland veel minder streng. Heel veel zwembaden voldoen hier niet aan. Je zult misschien beter moeten ventileren.

Om aan de nieuwe parameters voor de waterkwaliteit te voldoen moet in veel zwembaden de apparatuur worden aangepast en dat is een vrij kostbare kwestie. Martin Paree noemde bijvoorbeeld (in het uiterste geval) ultra violetten lampen in de leidingen, een tamelijk duur gedoe. Het zwembad dat beschikt over een installatie voor zout-analyse (drie van onze baden hebben die), zal veel eenvoudiger aan de eisen kunnen voldoen. Waarschijnlijk zou één keer extra terugspoelen per week al voldoende zijn.

Ik heb dit ook nog even overlegd met Jan Norder van De Venne, die al heel goed op de hoogte bleek te zijn. In ons geval betekent het (waarschijnlijk) 5.000 m³ extra water per jaar. Wat er met de luchtcirculatie moet gebeuren, is onbekend omdat hier nog nooit metingen voor zijn gedaan. Er is slechts op zeer beperkte schaal mee geëxperimenteerd.

De heren Dijkstra en Godtfriedt, die de situatie in De Venne goed kennen, hadden ook niet de indruk dat het voor de Venne desastreus zou worden, maar het bedrijf – en ook andere waterkeuringsinstanties – heeft geen ervaring met luchtmeting. De medewerkers zullen zich daarin moeten verdiepen en dat kost geld. Wie betaalt dat? En wat als er in Nederland geen enkele instantie is die al die metingen kan verrichten en beoordelen? Wat er voor de luchtzuiverheid wordt gevraagd is ook tamelijk discutabel. Ik heb bijvoorbeeld niets gelezen over luchtvochtigheid of verhouding watertemperatuur-luchttemperatuur, zaken waar ik “in mijn tijd” (1970-1985) al mee heb geëxperimenteerd.

Argument 5: de grond

Tijdens de voorlichtingsavond in Hippolytushoef werd duidelijk dat er nog een verborgen argument was om juist De Venne al per 1 juli 2016 te sluiten: **de grond van het zwembad** zou de gemeente wel heel goed van pas komen voor de bouw van een brede school.

Het gemeentebestuur wil in Hippolytushoef – op verzoek van de schooldirecties? – een nieuwe brede school bouwen. Redenen daarvoor:

- De gebouwen van zowel Henricusschool als De Kei zijn af en uit de tijd.
- Een brede school is goed voor het onderwijs.

Beide stellingen zijn even discutabel. Bovendien: een “brede school” in de ware zin des woords zou een school moeten zijn waarbij kinderen van alle gezindten in dezelfde klas zitten. Een “brede school” bij óns is één groot gebouw waarin twee scholen zijn ondergebracht, elk met een eigen ingang, eigen klaslokalen, eigen personeelskamer, eigen speelplaats, alles gescheiden. Alleen het gymnastieklokaal kan door beide scholen worden gebruikt. Kortom: men mag zich terdege afvragen of een brede school wel zo noodzakelijk is. Door het gezamenlijke gymnastieklokaal gaat er geen tijd meer verloren met het naar de gymzaal lopen, maar onze kinderen bewegen toch al zo weinig, dat eindje lopen kan helemaal geen kwaad. En dan die oude gebouwen: ik heb twintig jaar met veel plezier les gegeven in een gebouw waarvan men zei dat het op instorten stond en ik heb niet de indruk dat de leerlingen dat vervelend vonden.

Maar stel dat er zo’n brede school moet komen, wáár vinden we er dan een plek voor? Onderzoek op onderzoek is er al verricht naar een juiste plaats. Hoeveel geld heeft dit intussen gekost? Het college van B&W lijkt voorstander te zijn van de Belterlaan. Een uitermate ongeschikte plek: buiten het dorp, tegenover een busmaatschappij en sportvelden zouden ervoor moeten verdwijnen. Een locatie aan de Parklaan lijkt ideaal, maar schijnt om bepaalde redenen af te vallen. Ook een locatie aan de Irislaan valt af omdat de toegangswegen onvoldoende zijn. Genoemd werd een perceel ten oosten van het zwembad, maar vermoedelijk mag daar niet worden gebouwd. Resteert een wel zeer ideale plek die overal aan voldoet: Hortensialaan 2. Helaas staat daar nu net het zwembad. Dat staat dus behoorlijk in de weg en er is nogal haast bij, want de bestaande schoolgebouwen staan op instorten.

Maar hoe zit het met die grond. Mág daar zo maar worden gebouwd als het zwembad er weg zou gaan?

Rond 1968 ontstonden er acties om te komen tot een eigen zwembad. Er werd geld verzameld en er werd grond beschikbaar gesteld. Op de grond, die later zou zijn overgedaan aan de gemeente, rust vermoedelijk nog een bepaalde clausule, die we niet kennen.

Voor het beheer van de grond werd een Stichting Zwembad op Wieringen gevormd. Het bestuur van deze stichting blijkt zo rond 2003 voor het laatst bij elkaar te zijn geweest. De stichting staat nog steeds ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, in 2012 is er voor het laatst aan de KvK betaald. Daarna hoefden stichtingen als deze niet meer te betalen.

Ik heb mijn informatie vooral van mevrouw Gea Meeldijk en de heer Gert Prins. Naast hen hadden laatstelijk zitting in het bestuur: dhr. Gijs Visser (secr), dhr. Appie Helder, mevr. Modder, dhr. Van der Made, dhr. Michel Booy en waarschijnlijk ook dhr. Nieuwenhuizen. De laatste contacten met de gemeente zouden zijn geweest met dhr. Jan van Berkum. Hij is al geruime tijd bij de gemeente weg en verblijft momenteel in Noord-Korea, kan dus niet worden bereikt.

Voorlopig komen we dus niet verder dan: de grond is daadwerkelijk van de gemeente, maar er ligt een clausule op die zegt dat er niet zo maar van alles mag worden gebouwd.

De strategie

Tenslotte wil ik nog iets opmerken over de strategie die de gemeente hier heeft toegepast. Al meteen toen de vier gemeente fuseerden, werd gesproken over de te hoge kosten van de zwembaden. Sluiting van in elk geval De Venne zou daar iets aan kunnen veranderen. In de oude gemeente Wieringen is sluiting nooit aan de orde geweest. Dat was ook niet nodig, omdat deze gemeente financieel goed was beheerd en er nog altijd vrij gunstig voor stond.

Er was geen sprake van achterstallig onderhoud, zoals in de fusiepartners. Sluiting van De Venne, zo kort na de fusie, kwam dus hard aan en onmiddellijk werden er duizenden handtekeningen verzameld. De betreffende ambtenaar wilde deze niet aannemen, omdat “de zaak nog niet speelde”. Intussen was wel de basis gelegd voor volgende plannen.

Intussen werd er op het gemeentehuis hard gewerkt aan een groot plan en het gerucht van sluiting bleef rondzoemen. Dat plan moest geheim blijven, maar het lekte wel uit. Al in maart 2015 hoorde een goede kennis van mij uit de zwembadbranche van een “insider” dat in september zou worden bekendgemaakt welk van de vier zwembaden in 2016 de deur zou moeten sluiten. Blijkbaar was het plan nog niet helemaal rond.

Toen de bevolking van Wieringen dan ook op 2 oktober in de Schager Courant kon lezen wat het plan van het college van B&W was, was men niet eens meer verrast, eerder een beetje murw geslagen. Maar er was nog verzet genoeg en wat dat verzet uithaalt, zullen we binnenkort zien.

Het uiteindelijke plan is echter om van ál die geldverslindende zwembaden af te raken. Vier vliegen in één klap doden is niet eenvoudig. Dus we doen ze één voor één. In 2016 De Venne; in 2018 zal óf Den Kriek óf De Terp wel aan groot onderhoud toe zijn, die sluiten we dan ook. In 2020 zijn we van de hele club af. Slim bedacht, maar er zijn wel wat fouten bij gemaakt. Zie de titel boven mijn artikel.

8. Wat doen we eraan

Als we ervan overtuigd zijn dat zwemmen goed is voor de volksgezondheid, gaan we ons bij de cijfers ook afvragen: **Wat is er gedaan om de bezoekersaantallen te verhogen?** Is er enige actie geweest om de mensen naar het zwembad te lokken? Ik geef als voorbeeld de zwemvierdaagse die nu loopt. In het zwembad wordt een affiche ontworpen, die wordt ter goedkeuring naar het gemeentehuis gestuurd. Daar worden er veranderingen aangebracht en hij kan worden uitgeprint. Waarom bemoeit een ambtenaar zich hiermee? In De Venne zijn 155 deelnemers, in De Terp 65. De Venne doet het dus veel beter, maar houd zo’n zwemvierdaagse nu toch in alle vier de baden tegelijk, met een gezamenlijke propaganda-actie! Het kost een tientje om eraan mee te doen, een medaille kost misschien € 2,00. Vraag eens € 5,00 van de mensen, dán zullen nog veel meer meedoen, en wat kost het de gemeente? Geef elke deelnemer ook nog eens een kaartje voor gratis entree, te gebruiken tot 1 december. Menigeen komt dan niet één keer, maar vijf keer zwemmen. Zo zijn er tal van acties te bedenken. Er is maar één ding voor nodig: de wil om iets te doen!

Een ander punt is de entreprijs. Ik geef een overzicht van de overdekte zwembaden in de kop van Noord-Holland, Friesland en Groningen. Ik heb gezocht naar de prijs van een los kaartje voor volwassenen. Niet altijd zijn de tarieven even duidelijk. Veel zwembaden hanteren een afwijkende prijs voor banen zwemmen. Ik ben uitgegaan van de algemene tarieven voor vrij zwemmen.

It Gryn in Stiens heeft een maandabonnement voor 20,00. Dat is terugverdiend als men 5 keer in een maand zwemt. Ik vind het wat vreemd. De Kalkwijk in Hoogezand heeft een jaarabonnement voor 198,50. Dat heeft men terugverdiend als men 54,4 keer in een jaar zwemt, dus iets vaker dan eens per week. Ik vind het geen goed systeem, omdat het nauwelijks stimuleert om vaker dan eens per week te gaan zwemmen.

Zwembad De Kloet in Grootebroek heeft met € 2,85 voor een los kaartje nog steeds de laagste tarieven (en dat doet me natuurlijk goed!). Maar ook hier heeft de recessie toegeslagen: de komende drie jaar moeten de prijzen met 10% per jaar, dus in totaal 30% omhoog. Echter heeft men hier nog altijd abonnement voor een half jaar. Dat is zeer gunstig voor mensen uit bijvoorbeeld Hoogkarspel en Hem, waar men ’s zomers in het openlucht zwembad terecht kan. Een half-jaar-abonnement kost er voor volwassenen € 74,20. Dat betekent dat men 26 keer moet zwemmen om geld terug te verdienen, oftewel eens per week.

Ik heb deze abonnementen destijds zelf ingevoerd en sta er nog steeds volledig achter. Ze werden echter in het leven geroepen om de mensen aan het zwemmen te krijgen. Men was nog geen zwembad gewend. Nu dat wel zo is, denk ik dat een half-jaar-abonnement even veel mag kosten als de prijs van 39 losse kaartjes, zodat men 1½ keer per week moet zwemmen om geld terug te verdienen. Maar dan moet er natuurlijk wel elke dag gelegenheid zijn om te zwemmen.

In de tabel op de volgende bladzijde de gevonden entreprijzen.

Grootebroek, De Kloet	2,85	Duikerdel, Noord Scharwoude	4,50
Den Krieck	2,90	Oost-Vlieland, Flidunen	4,50
Koggenbad De Goorn	3,00	Lemmer, Ny Sudersé	4,50
De Venne	3,10	Uithuizen, De Dinge	4,50
De Terp	3,20	Stadskanaal, Pagecentrum	4,50
De Wirg	3,20	Schagen, De Wiel	4,55
Burgum, De Wetterstins	3,50	Hoornse vaart, Alkmaar	4,60
Gorredijk, Kortezwaag	3,50	Groningen, De Parrel	4,70
Finsterwolde, De Hardenberg	3,50	Franeke, Bloemketerp	4,70
Winschoten, De Watertoren	3,50	Veendam, Tropiqua	4,70
Leeuwarden, Kalverdijkje	3,50	Groningen, Helperbad	4,70
Oldekerk, Eekeburen	3,60	Dokkum, Tolhuisbad	4,80
Hoogezand, De Kalkwijk	3,65	Haren, Scharlakenhof	4,90
Wervershoof, De Zeehoek	3,70	Leeuwarden, de Blauwe Golf	4,90
Medemblik	3,80	Purmerend, Spurd-Leegwaterbad	4,95
Buitenpost, De Kûpe	3,95	Drachten, De Welle	4,95
Den Helder	4,00	Kollum, It Paradyske	5,00
Workum, De Rolpeal	4,00	Sneek, it Rak (Optiesport)	5,00
Bedum, De Beemden	4,00	Zwaagwesteinde, De Frosk	5,00
Harlingen, Het Derde Haad (Optisp.)	4,10	Enkhuizen, recreatiebad	5,15
Heerenveen, Sportstad Heerenveen	4,10	Bolsward, Vitaloo (Optisport)	5,25
Stiens, It Gryn	4,20	Oosterwolde, Laco	5,75
Sint Annaparochie, Bildtse Slag	4,25	Joure, de Stiennen Flie (subtr)	6,90
West-Terschelling, De Dôbe	4,30	Hoorn, De Waterhoorn	???
		Groningen, Karding	???

Acties uit de bevolking

Hoewel er geen enkele aanleiding toe was (?), werden er al in 2012 tweeduizend handtekeningen verzameld van mensen die vroegen zwembad De Venne in stand te houden. In diezelfde tijd schreef Han Koppe namens de zwemclub een brief waarin hij een gedeeltelijke verzelfstandiging van het zwembad bepleitte. Hij heeft nooit een antwoord ontvangen. Je zou bijna denken dat men toen al aan een beter plan werkte.

Zodra het eerste bericht in de krant kwam, ontstond er op Wieringen een facebookactie: in een mum van tijd verklaarden vijftienhonderd mensen zich voorstander van behoud van De Venne. Heel veel (oudere) inwoners waren niet in de gelegenheid om te reageren. De voorlichtingsbijeenkomst – let op: geen inspraakavond! – op 12 oktober in de kantine van de sporthal werd bezocht door zo'n 200 mensen. Het was er stampvol en er werden op respectvolle wijze goede argumenten naar voren gebracht voor behoud van het zwembad.

Wat de bevolking wil is overduidelijk, er is een behoorlijk draagvlak voor instandhouding van de zwemaccommodatie. Men zal ook gerust wel bereid blijken te zijn om offers te brengen: eigen werkzaamheden waar dat mogelijk is, een kleine verhoging van de tarieven, een verhoging van de OZB misschien welk? Maar daarover viel niet eens te praten.

Slot

Ik voorzie dat als de plannen van het college doorgaan, er in de toekomst heel veel kinderen uit onze gemeente niet meer leren zwemmen. Het wordt dan een “Terug naar de jaren '50 van de vorige eeuw.” Is dat de bedoeling? Of wil onze gemeente een voorbeeldfunctie? Kijk naar Hollands Kroon !!! Dáár is het goed geregeld !!! Dáár is het goed leven !!!

Ik denk dat het college dat wil, maar financieel zodanig in de knoop kwam dat er wel moest worden gezocht naar plaatsen waar bezuinigd kan worden.

Daarom zou mijns inziens de beste oplossing zijn:

1. De voorstellen naar de prullenbak.
2. Het formeren van een overlappende werkgroep of zwembadplatform waarin vertegenwoordigers van de vier baden: personeel, verenigingen, overige gebruikers. Dit kan eventueel met ambtelijke ondersteuning van iemand die van het reilen en zeilen in de zwembaden op de hoogte is. De toezegging dat dit platform over alle bestaande informatie mag beschikken, moet ook voldoende zijn.
3. Dit forum opdracht te geven om te zoeken naar mogelijkheden om de exploitatie van de vier baden gunstiger te maken. Te denken valt daarbij aan een gezamenlijk jaarlijks exploitatietekort van € 400.000. Ik acht het niet onmogelijk dat dit nog aanzienlijker lager kan uitvallen.

Daar is tijd voor nodig. Zwemroosters, personele bezetting, energieverbruik, tarieven, enzovoort moeten worden verzameld en vergeleken, ook met andere zwembaden. De werkgroep moet inzage krijgen in alles wat er tot nu toe op ambtelijk niveau over de zwembaden is geschreven. Geef zo'n werkgroep een jaar de tijd en bepaal dan als gemeenteraad wat de volgende stap moet worden.

Tot discussie bereid!

Hans van der Veen

Hippolytushoef, oktober 2015